

www.krasp.org.pl

Konferencja
Rektorów
Akademickich
Szkół
Polskich

Przewodniczący:

prof. dr hab. inż. Jan Szmidt
Rektor
Politechniki Warszawskiej
president@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

Warszawa, 25 marca 2019 r.

KRASP/96/2019

Szanowny Pan
Maciej Kopec
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Edukacji Narodowej
al. J. Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo nr DPPI-WPPiP.400.1.2019.JS z 6 marca 2019 roku w załączeniu przesyłam uwagi Komisji ds. Kształcenia Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich oraz działającej w ramach KRASP Konferencji Rektorów Uczelni Pedagogicznych dotyczące projektu rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół.

Z wyrazami szacunku,

Prof. dr hab. inż. Jan Szmidt
Przewodniczący KRASP

Uwagi
Komisji ds. Kształcenia
Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich
oraz
działającej w ramach KRASP
Konferencji Rektorów Uczelni Pedagogicznych
dotyczące
projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej
w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół
(projekt z dnia 6 marca 2019 r.)

Przedłożone do zaopiniowania rozporządzenie jest kolejnym dokumentem potwierdzającym tezę, że wdrażana tzw. reforma systemu oświaty dokonywana jest „krok po kroku” bez starannego określenia drogi, na której „kroki” te mają być stawiane. Tym sposobem opiniujący stawiani są w sytuacji wypowiedzania się na temat oddzielnych elementów systemu szkolnego, oderwanych od jego całości.

Nie sposób odpowiedzialnie oceniać planów nauczania bez odniesienia do treści kształcenia, zadań, jakie wyznaczono poszczególnym przedmiotom w całości wykształcenia szkolnego, ale także uwarunkowań realizacyjnych, kompetencji nauczycieli itp. Przedstawienie takiej opinii wymagało zaangażowania całego zespołu ekspertów pracujących spokojnie i bez presji czasowej. Wszak zarządzenie projektuje plany nauczania dla:

- szkoły podstawowej
 - szkoły podstawowej specjalnej,
 - oddziałów przysposabiających do pracy,
 - liceum ogólnokształcącego,
 - technikum,
 - szkół branżowych I i II stopnia
 - szkoły dla dorosłych,
- a więc szkół o ogromnym zakresie zróżnicowania.

Zadania przedstawienia w krótkim czasie kompleksowej opinii dotyczącej tak złożonego zagadnienia nie należy formułować wobec jakichkolwiek podmiotów społecznych, legislator dostanie bowiem – jak można przypuszczać – opinie cząstkowe, powierzchowne i zapewne w wielu przypadkach sprzeczne.

Niezależnie od krytycznej oceny sposobu konsultowania projektu rozporządzenia, przedstawiamy jednak następujące uwagi dotyczące jego treści.

Uwagi ogólne

1. Ramowy plan nauczania określa obowiązkowe zajęcia edukacyjne i zajęcia z wychowawcą przewidziane do realizacji w tygodniowym wymiarze godzin oraz łącznie w danym okresie nauczania. Stanowi to podstawę dla planowania organizacji zajęć szkolnych zarówno w odniesieniu do programu nauczania (podstawy programowej kształcenia ogólnego), jak i w kontekście przydziału obowiązków służbowych poszczególnym nauczycielom. Jest jednocześnie uznawany za niezbędne minimum dla realizacji podstawy programowej kształcenia w szkołach różnego typu i na poszczególnych etapach edukacyjnych. Nie wynika to jednak jasno z projektu.

2. Ramowy plan nauczania zaproponowany przez MEN powinien stwarzać dyrektorowi szkoły możliwość ustalania ramowego planu obowiązującego w danym roku szkolnym, w danej szkole, poprzez określenie przedziału liczby godzin (min-max) do wyboru, z zastrzeżeniem, że na danym poziomie kształcenia obowiązuje określona, łączna liczba godzin, które powinny być zrealizowane w zależności od możliwości kadrowo-organizacyjnych szkoły i uwarunkowań dydaktycznych. Obecny projekt takich rozwiązań nie zakłada.
3. Ramowy plan nauczania zaproponowany przez MEN odwołuje się do osobnych przepisów w zakresie wymiaru godzin zajęć z religii lub etyki, godzin przeznaczonych na realizację zajęć z wychowania do życia w rodzinie, zajęć z języka mniejszości narodowej, języka mniejszości etnicznej, języka regionalnego oraz własnej historii i kultury i in. i bezpośrednio w swoich zapisach nie zawiera liczby godzin przeznaczonych na realizację zajęć w ramach tych przedmiotów szkolnych. Przepisy te są m.in. zawarte w ustawie o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży oraz ustawie o systemie oświaty, jednak ramowy plan nauczania powinien zawierać przynajmniej jakąś podstawową propozycję w tym zakresie, a nie odwoływać się do innych aktów prawnych.
4. W przedłożonym do zaopiniowania projekcie wątpliwości budzi, w świetle powyższych uwag, między innymi ramowy plan nauczania dla branżowej szkoły I stopnia, w tym branżowej szkoły I stopnia specjalnej dla uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym, przeznaczony dla uczniów będących absolwentami ośmioletniej szkoły podstawowej.
Dokonana analiza ramowego planu nauczania w branżowej szkole I stopnia pozwala stwierdzić, że zdecydowanie za mała jest liczba godzin przeznaczonych na kształcenie zawodowe, a przecież uczeń ma przygotować się do wykonywania zawodu, nabyć umiejętności, z którymi wcześniej nie miał do czynienia. Tymczasem sztywny układ liczby godzin zajęć praktycznych w poszczególnych latach nie zawsze jest odpowiedni, nie daje bowiem możliwości elastycznego planowania organizacji zajęć.
Natomiast możliwość wyboru przedmiotu spośród czterech (chemii, geografii, biologii fizyki) jest dla szkoły dogodna, daje bowiem możliwość wyboru, tj. przydziału zajęć nauczycielowi, który posiada dodatkowe kwalifikacje z wybranego przedmiotu i zatrudniony jest w tej szkole (nie szuka się nauczyciela na godzinę).
Przyglądając się przeładowanym podstawom programowym kształcenia w zakresie przedmiotów szkolnych, można stwierdzić, że liczby godzin przeznaczonych na ich realizację i zawarte w ramowych planach nauczania nie wynikają z zakresu i stopnia trudności materiału nauczania, korelacji między- i wewnątrzprzedmiotowych, tylko bardzo ogólnej wizji szkoły, która w małym stopniu odpowiada jej realiom dydaktyczno-organizacyjnym.

Uwagi szczegółowe

1. Dobrze, że zwiększona została liczba godzin z przedmiotów zawodowych i praktyk, choć nie jest ona jeszcze wystarczająca.
2. Dodanie do katalogu przedmiotu Język Łaciński i Kultura Antyczna - odpowiedź na kierowane do Ministerstwa Edukacji Narodowej wnioski dyrektorów szkół oraz środowisk akademickich, wydaje się być dobrym posunięciem.
3. Przedmiotów ścisłych i przyrodniczych jest w naszych szkołach stanowczo za mało; 1 godzina w tygodniu to nieporozumienie. Uczniowie przychodzący na studia reprezentują zatrważający poziom wiedzy z zakresu nauk ścisłych czy przyrodniczych, istnieje przepaść pomiędzy tym, co umieją a tym, czego powinni się nauczyć na studiach.

4. W projekcie brak jest właściwych proporcji między przedmiotami z wychowania fizycznego (3 godziny tygodniowo przez trzy lata nauki) oraz przedmiotów z zakresu wychowania artystycznego (1 godzina tygodniowo w ciągu jednego roku nauki w LO - z plastyki lub muzyki, o ile któryś z tych przedmiotów zostanie wybrany przez dyrektora placówki).
5. Pozostawienie do decyzji dyrektora szkoły wyboru jednego przedmiotu z grupy: Muzyka - Plastyka - Filozofia - Język Łaciński - Kultura Antyczna nie daje możliwości harmonijnego rozwoju indywidualnego poszczególnych uczniów.
6. Postulujemy wprowadzenie większej liczby godzin obowiązkowego drugiego języka obcego w każdym typie szkół. Zgodnie z zaleceniami Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji (Narodowej Agencji Programu Erasmus+), każdy obywatel Europy powinien posługiwać się przynajmniej dwoma językami obcymi - jednym na poziomie biegłym, drugim - na poziomie komunikacyjnym. Ramowe programy powinny dawać dyrektorom szkół swobodę w określaniu, który język obcy można wprowadzić w szkole jako główny, a który jako dodatkowy. Odnosi się wrażenie, że język angielski jest traktowany jako obligatoryjny. Taki stan rzeczy spowodował w ostatnich latach znaczący spadek liczby osób posługujących się językiem niemieckim, francuskim czy rosyjskim, które obok angielskiego są obecnie podstawowymi językami używanymi w biznesie międzynarodowym i coraz częściej poszukiwani są specjaliści posiadający znajomość właśnie tych języków.